

A hírviv?

2009 július 08. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

A fennmaradt oklevelek szerint Hunyadon már a XIV. század közepén várat találunk, amely uradalmával együtt királyi birtok. 1409. október 18-án ezt a birtokot kapta Zsigmond királytól „Vojk, a király udvari katonája h? szolgálataiért, s általa édes testvérei, egy unokatestvére vagy nagybátyja s fia, János, azaz a kés?bb Magyarország trónjára jutott Hunyadi-család, mely aztán egész a XVI. század elejéig megmaradt e vár és uradalma birtokában” – írja Orbán Balázs.

A vár palotájának emeletén, az egyik terem ablakainak fels? részén látható volt egy freskó részlete, amely a Hunyadi-család eredetének legendáját ábrázolja. Heltai Gáspár krónikája részletesen megörökítette számunkra a históriát, amely szerint Zsigmond megismerkedett egy Havasalföldr?l származó, Morzsinai Erzsébet nev? bojárlánnyal. Együttlétük emlékére ékköves gy?r?t adott neki, s meghagyta, ha fia születnék, hozza fel udvarába, s ott e gy?r?vel igazolhatja származását. Megszületett a fiú, Jankula (János), akivel – miután fölcseperedett – anyja megindult a budai királyi udvarba. Útközben megpihenve a gyermek játszani kezdett a gy?r?vel, ám egy holló elragadta a kezéb?l. Szerencsére velük volt anyjának bátyja, aki lenyilazta, s a megkerült bizonyítékkal léphettek a király elébe, aki „Jankulának” címerül a szájában gy?r?t tartó hollót adta. A freskósorozat e történet legfontosabb mozzanatait ábrázolja.

Ám a holló jelkép ennél sokkal messzebbre vezet. Régóta a jövend?mondás madarának számított a holló, s hogy levelet, üzenetet visz, meglehet?sen ismert nézet lehetett, mely felt?nik különböz? európai mítoszokban és mondákban. Ismert, hogy Noé a galamb el?tt hollót bocsát ki a bárkájából, hogy megtudja, lakható-e már a föld a vízözön után (Ter 8,6–7.).

Mi, magyarok – Arany János balladájának köszönhet?en – leginkább a Szilágyi Erzsébet levelének történetét ismerjük. Ennek azonban nyugatra és keletre vezet? el?zményei vannak. Fest Sándor megfejtése szerint a Hunyadiak címerállata, a szájában gy?r?t tartó holló a középkori Szent Oszvald-legendára vezethet? vissza. Mivel a szent történetében egy szelíd holló is szerepel, amellyel gy?r?t küld messze országban él? menyasszonyának, Szent Oszvald attribútuma lett a holló gy?r?vel, illetve írással és olajostégellyel.

A Szent Oszvald-legendával és ikonográfiával legbehatóbban Vízkelety András foglalkozott. Részletesen szólt arról, hogy e jótékony szent legendája a XIV. század derekán keletkezett német eposzokban található meg. „Sok érdekes probléma merült fel Oszvaldnak az eposzban szerepl?, gy?r?t és levelet viv?, beszél? hollójával kapcsolatban, amely a német mitológia, népmesék és babonák kedves alakja” – írja. Tanulmányából tudjuk, hogy a Regensburgban található k?szobron Oszvald kezében ott látható egy madár. (Igaz, ez még nem holló!)

A hírviv? madár mellett a holló széles körben, talán Eurázsia-szerte elterjedt motívum, toposz lehetett, amely – mint annyi minden – az ének, a népdal, a ballada révén megmagyarosodott.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló